

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ธุรกิจการจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ตามจำนวนประชากรและการเจ็บป่วย ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2550 มี 288 ร้านและ 343 ร้าน ตามลำดับ (สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่, 2550) การจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์จึงเป็นกลไกหนึ่งของการให้บริการด้านสุขภาพ โดยการจัดหา และให้บริการด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ ให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อการรักษา การป้องกัน และการสร้างเสริมสุขภาพ รวมถึงการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัย โดยเป็นทางเลือกหนึ่งของประชาชนเมื่อมีอาการหรือเจ็บป่วยเบื้องต้น (Common Illness) ตลอดจนการแนะนำและส่งต่อไปยังแพทย์ผู้เชี่ยวชาญตามความเหมาะสม

จังหวัดเชียงใหม่มีธุรกิจการจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ ในรูปแบบของร้านขายยาเป็นจำนวนมาก มีการกระจายในเขตต่างๆทั่วจังหวัด (สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่, 2550 : ออนไลน์) เป็นส่วนหนึ่งของระบบสาธารณสุขปฐมภูมิ โดยส่วนมากจะเปิดบริการตลอดทั้งวัน ทำให้ประชาชนในพื้นที่เข้าถึงบริการสุขภาพจากร้านยาได้โดยง่าย สถานปฏิบัติการเภสัชชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ให้บริการในการจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ แก่ประชาชน จัดตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานองค์กรในกำกับมหาวิทยาลัย ตามระเบียบมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วย สถานปฏิบัติการเภสัชชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2542 สำหรับสนับสนุนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของนักศึกษาเภสัชศาสตร์ และให้บริการด้านการจำหน่ายยา และเวชภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และปลอดภัยแก่ประชาชน โดยมีระบบบริหารจัดการที่เป็นอิสระจากระบบราชการ สามารถดำเนินงานได้โดยอิสระ คล่องตัว และพึ่งตนเองได้ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะเภสัชศาสตร์

สถานปฏิบัติการเภสัชชุมชนฯ ได้จัดทำบัญชีโดยยึดหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป มีการบันทึกและประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ และด้วยมือควบคู่กัน ทั้งนี้การใช้ระบบคอมพิวเตอร์นั้น ได้มีการแยกการบันทึกรายการเบื้องต้น เช่น การขายหน้าร้าน การรับชำระค่าสินค้า การออกใบเสร็จรับเงิน การควบคุมสินค้าคงคลัง ฯลฯ และการจัดทำบัญชีออกจากกันเป็น 2 ระบบ อีกทั้งในปัจจุบันการให้บริการได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนผู้ใช้บริการ 80,943

ราย พ.ศ. 2550 มีจำนวนผู้ใช้บริการ 82,573 ราย (สถานปฏิบัติการเภสัชชุมชน มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, 2550) ทำให้การบันทึกข้อมูล ไม่ทันเวลา และเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย ส่งผลกระทบต่อ การให้บริการ และการรายงานผลที่คลาดเคลื่อน และการจัดทำรายงานไม่ทันต่อความต้องการของ ฝ่ายบริหาร ทำให้ฝ่ายบริหารไม่สามารถใช้รายงานในการควบคุมและดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝ่ายบริหารจึงมีนโยบายที่จะ ปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจะดำเนินการเปลี่ยนแปลงระบบ คอมพิวเตอร์ และระบบการทำงานของฝ่ายบัญชี การเงินและฝ่ายคลังเวชภัณฑ์ให้มีความเหมาะสม มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาระบบบัญชีและการเงินของ สถาน ปฏิบัติการเภสัชชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติทั้งในด้านหลักการบัญชี การบันทึกรายการ การจัดรูปแบบ การประมวลผล การรายงานผล และการควบคุมระบบงานที่ดีขึ้น เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในส่วนงานที่รับผิดชอบ และฝ่ายบริหารสามารถเข้าใจ ระบบงานได้ดียิ่งขึ้น และใช้การศึกษานี้เป็นแนวทางการพิจารณาปรับปรุงระบบการทำงานของฝ่าย ปฏิบัติงาน อีกทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางในการเลือกซื้อ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หรือการ ว่าจ้างการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อรองรับการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบบัญชีและการเงินของสถานปฏิบัติการเภสัชชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบัญชีและการเงินของสถาน ปฏิบัติการเภสัชชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นิยามศัพท์

ระบบบัญชีและการเงิน หมายถึง ระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินอันประกอบด้วย แบบฟอร์ม หรือเอกสารต่างๆ บันทึกทางการบัญชี รายงาน ตลอดจนวิธีการและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ ได้นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการเงินของกิจการแห่งใดแห่งหนึ่ง ให้แก่ฝ่ายจัดการ เพื่อช่วยให้ฝ่ายจัดการสามารถปฏิบัติหน้าที่อันอยู่ในความรับผิดชอบของตนให้ ลุล่วงไปด้วยดี และเพื่อเสนอข้อมูลแก่บุคคลภายนอกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของกิจการนั้น

ธุรกิจจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ หมายถึง กิจการที่ทำการซื้อ ขายยา และสิ่งของ เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับการแพทย์ หรือจัดหาบริการตามความต้องการของผู้บริโภคเพื่อมุ่งหวัง กำไร

สถานปฏิบัติการเภสัชชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หมายถึง หน่วยงานองค์กรใน กำกับมหาวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นตามระเบียบมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยสถานปฏิบัติการเภสัชชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2542 เป็นหน่วยงานสำหรับสนับสนุนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ของนักศึกษาเภสัชศาสตร์และให้บริการด้านการจำหน่าย และเวชภัณฑ์ที่มีคุณภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved